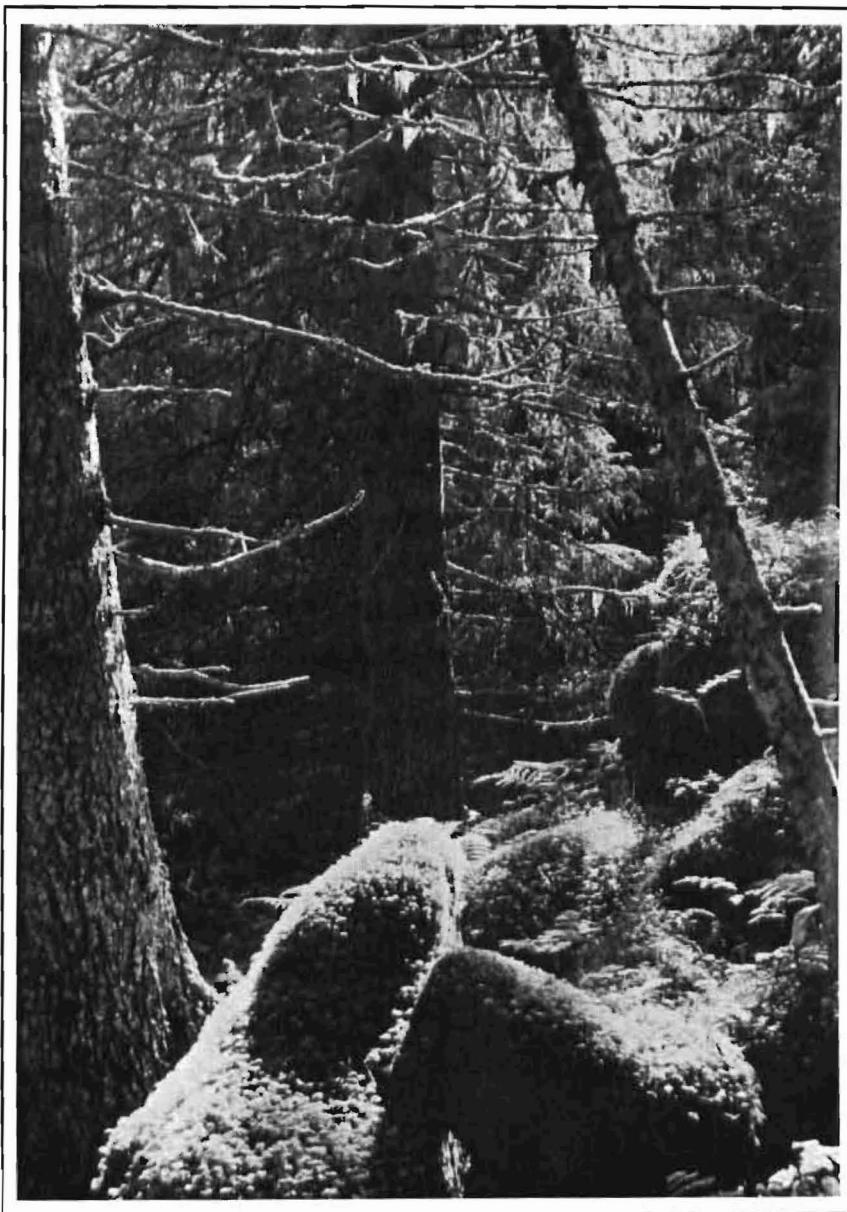

NOTAT FRA ZOOLOGISK AVDELING: 1996-2

ORNITOLOGISKE BEFARINGER INNEN NOEN
NORDTRØNDERSKE KYSTBARSKOGSLOKALITETER
VÅREN/SOMMEREN 1995

Per Gustav Thingstad

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
VITENSKAPSMUSEET

VITENSKAPSMUSEET

ZOOLOGISK AVDELINGS OPPDRAGSTJENESTE

Utredning og forskning innen anvendt zoologisk miljøproblematikk

Helt siden 1969 har Zoologisk avdeling ved Vitenskapsmuseet, UNIT, påtatt seg oppdrag innen anvendt zoologisk miljøproblematikk. Et laboratorium for ferskvannsekologi og innlandsfiske (LFI) ble da tilknyttet avdelingen. Siden har en også fått en terrestrisk oppdragsenhet.

Zoologisk avdeling har derfor i dag et utrednings- og forskningsmiljø som blant annet tar sikte på å bistå ulike offentlige myndigheter innen stat, fylker, fylkeskommuner og kommuner med miljøkonsekvensanalyser. Vi påtar oss også forsknings- og utredningsoppgaver (FoU) i forbindelse med planlagte naturinngrep fra interesserte private bedrifter m.m.

Oppdragsvirksomheten har i dag faglig kapasitet innenfor fagfeltene

- ferskvannsbiologi
- fiskeribiologi
- herpetologi (amfibier/krypdyr)
- ornitologi
- småvilt
- fotodokumentasjon

Oppdragsvirksomheten påtar seg

- faunakartlegging og overvåking
- for- og etterundersøkelser ved naturinngrep
- konsekvensanalyser av planlagte naturinngrep
- biologisk verdievaluering/biodiversitetsanalyse
- forskningsoppgaver

Zoologisk avdelings geografiske arbeidsfelt vil normalt være innenfor Vitenskapsmuseets ansvarsområde; det vil grovt sett si fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland. Så fremt vi har kapasitet bistår vi imidlertid også innen andre landsdeler.

Vi har lang erfaring i FoU innen våre fagfelt og bred erfaring fra samarbeid med forvaltningsmyndighetene på ulike plan. Dette medfører at vi kan tilby alle våre kunder et ferdig produkt:

- av faglig god standard
- til avtalt tid
- til konkurransedyktige priser

For å sikre dette, er det ønskelig at oppdrag blir bestilt i så god tid som mulig på forhånd. Spesielt er dette viktig ved arbeidsoppgaver som krever større feltinnsats.

Adresse: Universitetet i Trondheim
Vitenskapsmuseet
Zoologisk avdeling
7004 Trondheim

Tlf.nr. :
73 59 22 80 (avdelingen)
73 59 22 89 (LFI - ferskvannsekologi)
73 59 22 74 (ornitologi/småvilt)

Notat fra Zoologisk avdeling 1996-2

ORNITOLOGISKE BEFARINGER INNEN NOEN NORDTRØNDERSKE
KYSTBARSKOGSLOKALITETER VÅREN/SOMMEREN 1995

av

Per Gustav Thingstad

Forsidefoto:

Motiv fra kystgranskogslokaliteten på sørsida av Sakstjønnå, Fosnes kommune

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Vitenskapsmuseet
Trondheim, mars 1996

ISSN 0803-0146

INNHold

FORORD	5
1. INNLEDNING	6
2. METODER	7
2.1. Feltregistreringer	7
2.2. Evaluering av ornitologisk verdi	8
3. GJENNOMGANG AV DE ENKELTE OBJEKTENE	10
3.1. Flatanger kommune	10
3.1.1. Litlstølva	10
3.1.2. Stordalen nord for Morkavatnet	10
3.1.3. Sør for Saghatten	11
3.1.4. Sør for Fløvatnet	11
3.1.5. Sautjønna	11
3.1.6. Knottvatnet	11
3.2. Namdalseid kommune	12
3.2.1. Statlandsdalen	12
3.2.2. Sørsida av Altvatnet	12
3.2.3. Utheim-Leirvika	12
3.2.4. Finnmyra-Holimyra	13
3.2.5. Finnvollvatnet-Furudalshøgda	14
3.3. Namsos kommune	14
3.3.1. Høgde 120 sør for Storvatnet	14
3.3.2. Damhaugen sør for Storvatnet	14
3.3.3. Oldersviksætra ved Tomasvatnet	15
3.3.4. Nord for Trappavatnet	15
3.3.5. Grønvikdalen	15
3.3.6. Generelt om de ornitologiske verdiene innenfor denne delen av fylket	15
3.4. Fosnes kommune	16
3.4.1. Nord for Stormyra, Saksen	16
3.4.2. Bekkedal på sørsida av Sakstjønna	16
3.4.3. Sør for Fokktuva	16
3.5. Overhalla kommune	16
3.5.1. Flenga	16
3.5.2. Grande-Foss	17
3.6. Grong kommune	17
3.6.1. Gartland nedre	17
3.6.2. Gartland midtre	18
3.6.3. Sanddøladalen	18
4. KORT EVALUERING AV ORNITOLOGISKE KVALITETER	19
5. LITTERATUR	21
VEDLEGG	

FORORD

Etter oppdrag fra Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag utførte Zoologisk avdeling ved Vitenskapsmuseet ornitologiske befaringer innen et utvalg av aktuelle kystgranskoger i forbindelse med arbeidet med en utvidet vern av barskog. I denne forbindelse vil det bli lagt vekt på å få utvidet vernet av kystgranskoger i Midt-Norge, og alle de besøkte objektene lå innenfor denne skogkategorien. Befaringene ble foretatt i løpet av våren/sommeren 1995. Notatet presenterer en kort beskrivelse av de enkelte objektene, samt en oversikt over registrerte fuglearter. På grunnlag av dette blir det gitt en skjønsmessig vurdering av de ornitologiske kvalitetene som måtte være knyttet til de forskjellige lokalitetene.

Arbeidet er finansiert av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Trondheim, mars 1996

Per Gustav Thingstad

1. INNLEDNING

Kystgranskogen i Midt-Norge, som forekommer innen klart oseaniske områder i lavlandet fra like sør for Trondheimsfjorden til og med Vevelstad kommune i Nordland, er en skogtype som Norge har et særskilt ansvar for. Tilsvarende skogtyper finnes ikke ellers i Europa, og lignende nordlige (boreale) "regnskoger" finnes kun i Nord-Amerika (Newfoundland, Nova Scotia, British Colombia og Alaska) samt på Stillehavskysten av Russland og innen noen små lokaliteter helt nord på Japan (Direktoratet for naturforvaltning 1994).

Gjennom biodiversitetskonvensjonen har vi forpliktet oss til å utarbeide og iverksette en strategi for bevaring av det biologiske mangfoldet. Det er anslått at omlag 2/3 av de plante- og dyreartene som finnes i landet vårt er knyttet til ulike skogmiljøer. Den største trusselen mot disse artene er skogsdrift. Det har vært drevet en meget intensiv drift innen områdene med kystgranskog, og bare i løpet av de siste 25 årene er 28 % av skog- og myrarealet under 200 m o.h. blitt forynget ved snauhogst og planting eller blitt utsatt for andre inngrep. En antar at det i dag derfor er igjen kun 100-120 områder med noenlunde "naturlig" preg, og mange av disse er under 100 dekar. Til sammen vil de representere et areal på bare 2-3 % av det produktive skogarealet innenfor denne regionen (Direktoratet for naturforvaltning 1994). I Stortingsmelding nr. 40 (1994-95) "Opptrapping av barskogsvernet fram mot år 2000" legges det derfor vekt på å prioritere de kystnære skogene, ettersom denne skogtypen er spesielt dårlig representert i den eksisterende barskogsplanen.

Hogst medfører en fragmentering av skoglandskapet. Arter tilpasset gamle skogbestander opplever en minsket tilgang på egnete biotoper, restbiotopene kan bli for små til at de er funksjonelle og øket avstand mellom de kan medføre isolasjonsproblemer. Nyere landskapsøkologiske studier viser at effektene av habitatfragmenteringen for fugl og pattedyr knyttet til gammelskogen blir spesielt merkbare når tilgangen på egnet habitat blir mindre enn 30 % (Andrén 1994). Så lenge det er mer enn 30 % restareal kan en grovt anslå at populasjonsstørrelsen av arter tilknyttet det opprinnelige landskapet avtar proporsjonalt med reduksjonen av arealet, dvs. at minsker egnet areal med 50 % så avtar populasjonsstørrelsene til det halve. Så lenge denne stikkprøvemodellen (Connor & McCoy 1979, Haila 1983) virker, altså så lenge et område kan betraktes som en stikkprøve fra et mye større areal, synes den rommelige fordelingen av resthabitattene å ha mindre betydning. Reduseres imidlertid restarealene ytterligere, slik at det bare blir igjen 10-30 % av det opprinnelige habitatet, inntreer reelle fragmenteringsproblemer i tillegg. Isolasjonsgraden av resthabitattene øker nå eksponentielt med reduksjonen av arealene. Vi når da ulike terskelverdier for hva de forskjellige bestandene kan tåle før de forsvinner helt (Haila 1990). Innen landskaper med meget fragmenterte gammelskogsbestander vil derfor den innbyrdes rommelige beliggenheten samt utformingen av disse restarealene være meget avgjørende (Andrén 1994). Bevarelsen av mulige spredningsveier samt ulike problemer knyttet til kanteffekter blir her sentrale stikkord (jf. Andrén & Angelstam 1988, Wilcove & Robinson 1990, Sandström 1991, Angelstam 1992, Hansson et al. 1992 m.fl.).

Når en skal avgjøre hva som er kritisk restbestandstørrelse ("patch size") for ulike fuglearter knyttet til eldre barskog er det viktig å huske at ulike arter har ulike krav til territoriørrelsen, og at "gammelskogsartene" synes kun å kunne overleve i områder med tilstrekkelig store arealer med gammelskog (Virkkala 1991). Et vinterhabitat for hønsehauk er i snitt 57 km² innen de boreale skogene i sentrale Sverige (Widén 1989), mens en flokk granmeis forekommer innenfor 25-31 ha (Hogstad 1987). Kongeørn har et jaktrevir ("home-range") på omlag 100 km² (Cramp & Simmons 1980), mens fuglekongen kan hente sin næring innenfor et areal på bare 0,05 ha

(Haftorn 1986). En står derfor ovenfor et betydelig skaleringsproblem (Angelstam 1992), noe som gjør det nødvendig å operere med ulike forvaltningsstrategier skal en ha håp om å opprettholde det biologiske mangfoldet som er knyttet til et naturlig skogsmiljø. Opprettelse av reserver er ett nyttig virkemiddel, men ettersom kun 0.86 % av det produktive skogarealet i landet vårt er vernet som naturreservat, nasjonalpark eller administrativt av Statskog SF (Stortingsmelding nr. 40 1994-95), vil et lite supplement som eventuelt måtte komme med "opptrappingen av barskogsvernet" uansett bli utilstrekkelig i forhold til arealkrevende fugl- og pattedyrarter. Derfor skal vi som nasjon oppfylle våre internasjonale forpliktelser i forhold til bevaringen av biologisk mangfold, må det drives en hogst som tar reelle hensyn i forhold til det biologiske mangfoldet innen det alt overveiende arealet der det fortsatt skal drives avvirking (jf. Essen et al. 1992, Thingstad 1993b).

Effektene av "patch size" og isolasjon er ikke bare avhengige av andelen opprinnelig habitat i landskapet, men også av egnetheten til de omliggende habitatene. Noen artene som har få spesifikke krav til habitatet (generalistene) vil kunne overleve og til og med profitere på sterkt fragmentert ("finkornete") skoglandskap, ettersom de også kan utnytte ressursene i omgivelsene. Det er derfor nødvendigvis ikke slik at arts mangfoldet øker med andelen av gammelskog i området, men forekomsten av mange generalister er ikke så avgjørende ettersom de også vil finne sine habitatkrav oppfylt innen andre habitattyper (gjerne innen tidlige suksesjonstrinn). Derimot vil populasjonsstørrelsene til våre standfugler som foretrekker et "krovkornet" landskap (Virkkala 1990) bli redusert. Blir arealet av gammelskog for lite vil dette kunne virke ekskluderende på mange arter, noe som vi kan avlese i nylige "rødlister". Disse avspeiler tildels sterke desimeringer av populasjonene til mange hundre plante- og dyrearter innen det fennoskandiske barskogsområdet (Essen et al. 1992). Mange fugl- og pattedyrarter som naturlig har tilhold i gammel skog vil sannsynligvis ikke kunne opprettholde egne populasjoner innen resthabitater på noen få hektar (Andrén 1994). Det er nettopp utviklingen for disse mer spesialiserte artene (jf. de artene som står oppført i vedlegg 1 og delvis også de i vedlegg 2) som er spesiell bekymringsfull i forbindelse med intensiv avvirking av gammelskog.

2. METODER

2.1. Feltregistreringer

En oversikt over lokaliseringen til de besøkte kystskogobjektene er angitt på figur 1. Med den tiden som sto til disposisjon ble det kun aktuelt å foreta ett (unntaksvis to) kortvarige besøk innen hvert objekt. Antall arter en kan forvente å finne i løpet av en slik kortvarig befarings, som bare varte noen få timer innenfor de minste objektene, vil derfor være betydelig mindre enn det reelle artsantallet i området. Tidspunktet for besøket har også stor betydning. Ettersom de utpregete gammelskog- tilknyttede artene overveiende er standfugler (Virkkala 1991), ble det forsøkt å konsentrere oppmerksomheten omkring disse. Derfor ble mesteparten av befaringen foretatt før det store innsiget av trekkfugler fant sted, noe som selvsagt er en medvirkende årsak til det beskjedne registrerte artsantallet innenfor de fleste av objektene. Noen få lokaliteter ble av forskjellige årsaker først besøkt seint på sommeren. Dette kunne skyldes at de var dårlig tilgjengelig på grunn av mye snø tidlig på sesongen, eller vanskeligere tilgjengelig enn forutsatt på grunn av at jeg ikke fikk kjøretillatelse på skogsbilveiene til Firma A. Collett i Fosnes kommune.

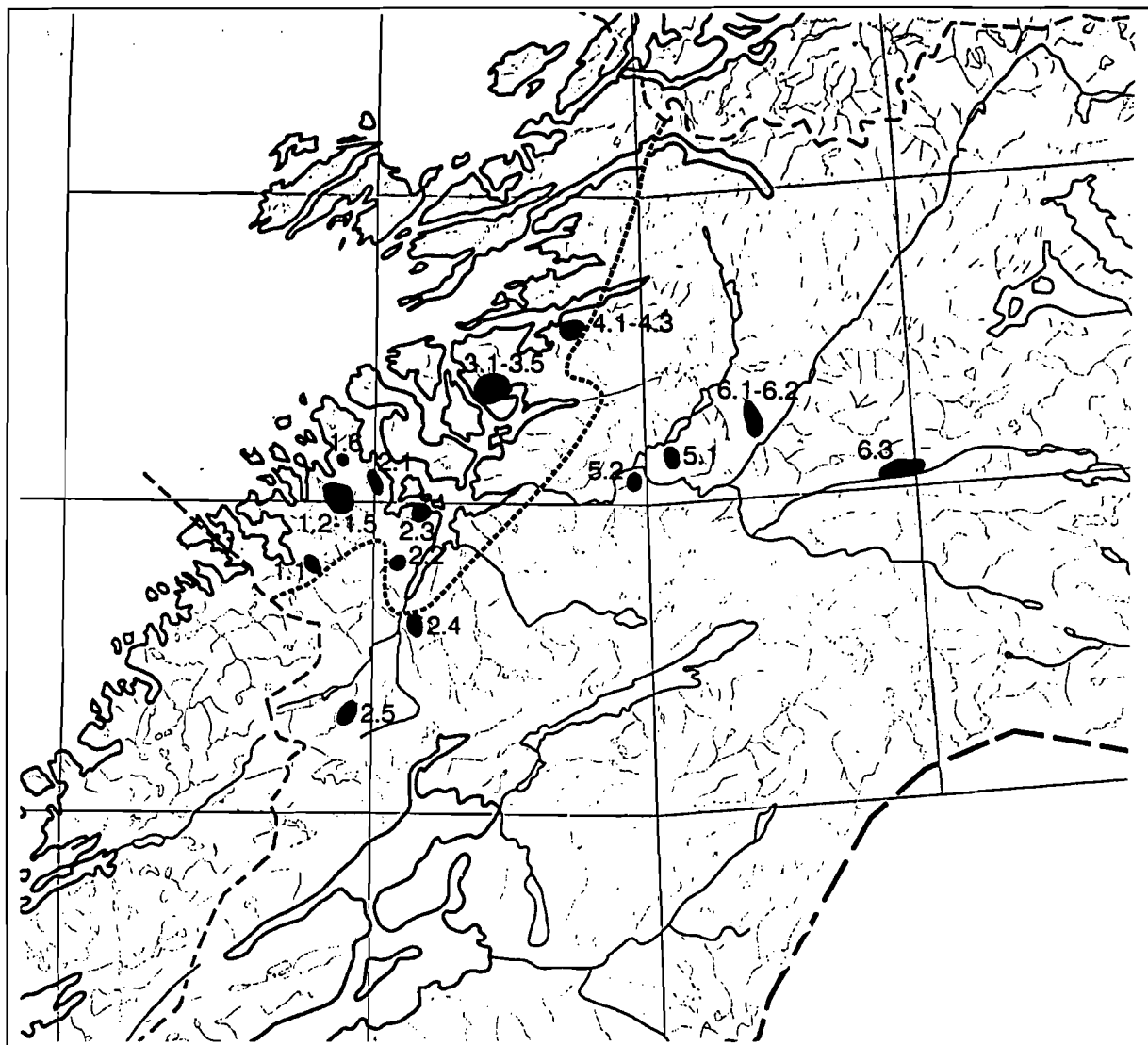
Vi har relativt dårlig kjennskap til fuglesamfunnet knyttet til kystgranskogene. Spettefamilien synes imidlertid å kunne være en spesielt interessant gruppe her, ettersom flere av de aktuelle artene helst forekommer innenfor våre kystnære skoger (Gjershaug et al. 1994). Det ble derfor lagt vekt på å supplere observasjonene av tilstedeværende arter med registreringer av sportegn etter spettefugler.

2.2. Evaluering av ornitologisk verdi

Med et så spinkelt grunnlagsmateriale som det som foreligger etter en slik overfladisk befarings, er det vanskelig å gi noen fullgod evalueringen av de ornitologiske kvalitetene som måtte finnes innenfor hvert enkelt objekt. Når observasjonsmaterialet suppleres med en vurdering av de ulike skogtypenes egnethet for de aktuelle fugleartene som forventes å finnes i tilknyttet til et "naturlig" skoglandskap innenfor de ulike delene av Nord-Trøndelag (Gjershaug et al. 1994), skulle det likevel også her være mulig å benytte en 3-delt gradert skala etter mønster av den som ble benyttet ved arbeidet med verneplanen for barskog. Der ble det dessuten skilt mellom typeområder og spesialområder. Jeg har derfor forsøkt å følge den foreløpige inndelingen og bruk av kriterier (tilpasset ornitologiske forhold) som angitt av Gaarder (1994):

- *** T Typisk og svært godt utviklet boreal regnskog, med et rikholdig utvalg av fuglearter knyttet til gamle skogbestander
- **T Typisk og godt utviklet boreal regnskog, med et godt innslag av fuglearter knyttet til gamle skogbestander
- *T Typisk, men mindre godt utviklet boreal regnskog.
- ***S Svært spesiell boreal regnskog, med et stort ornitologisk arts mangfold
- **S Spesiell boreal regnskog, med et rikholdig ornitologisk artsutvalg
- *S Noe spesiell boreal regnskog

For enkelte av objektene har det ikke vært naturlig å angi den som typisk eller spesiell. Her har begge betegnelsene blitt benyttet (T/S). På grunn av det som er påpekt under innledningen om nødvendigheten av tilstrekkelige store areal for fugl (og pattedyr) som er tilknyttet et gammelt skogsmiljø, blir arealet av de aktuelle objektene en viktig faktor ved evalueringen. For øvrig er positiv registrering av fuglearterarter som har preferanse ovenfor gammelskog (jf. vedlegg 1) og i mindre grad også forekomst av arter som er mindre restriktivt knyttet til gammel skog (vedlegg 2) tillagt spesiell vekt under evalueringen. Forekomst av spettefugl er spesielt tillagt positiv betydning. Videre er egnetheten av de ulike objektene for gammelskogstilknyttede fuglearter tillagt betydning, selv om det ikke skulle foreligge positive registreringer fra denne gruppen av arter. Denne egnethetsvurderingen er foretatt på et subjektivt grunnlag, men med basis i en god kjennskap til de aktuelle artenes utbredelse og habitatkrav.

Figur 1. Lokalisering av de undersøkte objektene. 1.1 = første obj. i Flatanger, 1.2 = andre obj. i Flatanger, 2.1 = første obj. i Namdalseid osv. Stiplet linje angir østlig grense for utbredelsen av grønnspett og gråspett i Nord-Trøndelag (jf. Gjershaug et al. 1994).

3. GJENNOMGANG AV DE ENKELTE OBJEKTENE

3.1. Flatanger kommune

3.1.1. Litlstølva

(UTM: 32 W NS 9039)

Dette området ble besøkt den 15.5. Følgende artsinventar ble notert: Fossekall (i elva), gjerdesmett, rødstrupe, svarttrost, gråtrost, måltrost, rødvingetrost, fuglekonge, bokfink og grønnsisik. Dessuten ble det funnet et spettehull vel 2 meter høyt på stammen av ei gammel, morken, avbrotket gran. Innflygingshullet var litt ovalt og 4,7 x 4,5 cm, noe som indikerer at tretåspetten har hekket her. For øvrig var det også en del spettemerker på flere tørrgraner innerter.

Det er til dels meget grov granskog i dette område. I denne skogen inngår dessuten noen løvtrær. Av osp ble kun noen halvstore registrert på østsida inn mot Litlstøheia. I nedre deler og til dels helt inn mot Litlstølva er det nylig drevet hogst. Lokaliteten har likevel fortsatt kvaliteter som gjør den egnet for flere fuglearter som er knyttet til gammel barskog.

3.1.2. Stordalen nord for Morkavatnet

(UTM: 32 W NS 9447)

Lokaliteten ble besøkt den 13.5 og den 4.7 (kontroll av spettehull). Følgende arter ble registrert: Strandsnipe, ringdue, tretåspett, spett ubest. (se nedenunder), trepiplerke, fossekall, gjerdesmett, rødstrupe, svarttrost, gråtrost, måltrost, rødvingetrost, gransanger, fuglekonge, granmeis, kjøttmeis, ravn, bokfink, bjørkefink og dompap.

Området har sannsynligvis en forholdsvis rik spettefauna. Det ble funnet flere ringmerker etter tretåspett, dessuten ble en spett hørt tromme fra en kraftlinjestolpe (en kraftlinje krysser gjennom lokaliteten). Flere reirhull ble også funnet. I ei råtten bjørk i nordvestre del av lokaliteten ble det funnet et nytt uthakket reirhull 5 meter oppe på stammen, uten at det ble observert noen fugl. Hullet var imidlertid ovalt med en anslått åpning på 7 x 5 cm, noe som indikerer at det kan ha vært et reirhull tilhørende hvitryggspett. Ved kontrollen den 4.7. ble det imidlertid ikke funnet nye spor etter aktivitet i reirhullet, slik at ingen spett hadde hekket her i 1995. For øvrig ble det funnet spetteangrepete maurtuer i området, dette sammen med funn av runde uthakkete hull (med en anslått diameter på omlag 7 cm) i noen kraftstolper indikerer at også grønnspekk (eventuelt gråspekk) forekommer i området. En del større osper, som spesielt forekommer i brattlandet på nordsida, er også med på å øke området egnethet for spettefugler. Litt innslag av or finnes også langs bekken gjennom området. Dette er med på å øke variasjonen av egne fuglehabitater. Videre viser utvalget av arter som ble observert at flere gammelskogstilpassete arter forekommer (måltrost, fuglekonge og granmeis).

Denne lokaliteten er ikke helt spart for inngrep. Utenom den tidligere nevnte kraftlinja er det ei mindre hogstflate innenfor det aktuelle arealet nord for bekken. Alt i alt er dette likevel en lokalitet som klart har ornitologiske kvaliteter.

3.1.3. Sør for Saghatten (UTM: 32 W NS 9547)

Denne lokaliteten ble også besøkt den 13.5. Følgende arter ble sett: Stokkand og kvinand (i tjønna), gjerdesmett, rødstrupe, gransanger og grønnsisik.

Arealet med gammelskog var meget lite, blant annet var det hogd i sør- og sørvest. Ved Morkavatnet er det en relativt småfallen skog. Lokaliteten er uten spesiell ornitologisk verdi.

3.1.4. Sør for Fløvatnet (UTM: 32 W NS 9248)

Som de foregående ble dette objektet besøkt den 13.5. Følgende arter ble registrert: Storfugl, trepiplerke, rødstrupe, kjøttmeis, granmeis og bokfink. Dessuten ble det funnet gamle hakkemerker etter spett, og nede i Fløavatnet ble storlom og gluttsnipe observert.

Grana er til dels meget grovvokst innen denne lokaliteten. Det inngår dessuten en god del rogn (som er sterkt beitet av elg), samt en del bjørk. Deler av skogen har sumpskogkarakter. Dette er et område som inneholder habitatkvaliteter for storfugl og andre gammelskogstilpassete arter, deriblant trolig også for en del spettefugler.

3.1.5. Sautjønna (UTM: 32 W NS 9348)

Dette objektet ble besøkt samtidig som foregående. Følgende artsinventar ble notert: Gjerdesmett, jernspurv, rødstrupe og bokfink. Tettheten av gjerdesmett syntes å være sjeldent høy.

Dette området syntes ikke å ha spesielle faunistiske kvaliteter som kystbarskog. Ved utoset av vatnet dominerte lyngrik furuskog, mens det var et bra innslag av bjørk og rogn i granskogen videre sørover (osp manglet imidlertid). Grana var ikke spesielt grovvokst, og i sørenden, inne i botnen, var skogen hogd ut. For øvrig var det mye ur på vestsida, og dette er nok forklaringen til gjerdesmettens dominans i området.

3.1.6. Knottvatnet (UTM: 32 W NS 9552)

Knottvatnet ble besøkt på ettermiddagen den 13.5. Besøktidspunktet, samt en god del vind, medførte at aktiviteten var liten. Følgende arter ble sett: orrfugl, gjerdesmett, rødstrupe, måltrost, fuglekonge og bokfink. Dessuten ble det funnet spor etter svartspett. Den hadde foretatt et næringssøk i rota av ei tørrgran, der store uthogde fliser lå spredt omkring. For øvrig skal det være en del storfugl i området (pers. medd.).

Det er ganske mye furuskog i dette området. I nordenden av Knottvatnet er det dessuten mye løvskog. På østsida er det en del stubber etter tidligere hogst som er foretatt til ulike tider. Det er mye elg i området, noe som blant annet fører til mange gnagemerker på ungsbogen. Skogområdene her synes å kunne representere gode habitater for skogshøns, men ellers fant jeg ikke habitater innenfor denne lokalitet som spesielt kunne framheve den som ornitologisk interessant.

3.2. Namdalseid kommune

3.2.1. Statlandsdalen

(UTM: 32 W PS 0252)

Lokaliteten ble besøkt den 14.5. Følgende arter ble registrert: Gjerdesmett, jernspurv, rødstrupe, måltrost, gransanger, løvsanger, fuglekonge, kjøttmeis, bokfink, bjørkefink og grønnsisik. Dessuten ble det funnet flere ringer etter tretåspett på gamle grantrær.

Statlandsdalen er sterkt preget av hogst og skogsbilveier. Flere nye skogsbilveier er bygd i området, og det finnes også større eldre hogstflater innenfor det aktuelle området. Lokaliteten har derfor få gjenværende kvaliteter som gjør den egnet for det artskomplekset av fugl som er knyttet til gammel kystskog.

3.2.2. Sørsida av Altvatnet

(UTM: 32 W PS 0540 og 0539)

Området ble besøkt den 14.5. Følgende arter ble registrert: gjerdesmett, nøtteskrike, jernspurv, rødstjert og grønnsisik. Videre ble det funnet ekskrementer etter storfugl (inne på fururabbene) og jerpe (på flatene med ungsog nede mot veien) og mange spor etter spetter. I en morken gadd var det gamle reirhull etter en mellomstor spett, et gammelt dvergspetthull ble funnet i en annen og beitespor etter svartspett ble funnet i en morken, avbrekket gran.

Det var angitt to mindre lokaliteter innenfor dette området, der den ene var langs bekken inn mot Vasshaugen mens den andre var langs Kvernabekken. Hele lokaliteten langs bekken sørvest for Vasshaugen var gjennomhogget tidligere, og besto av en småfallen granskog iblandet bjørk. Området var dessuten gjennomgrøftet. Den andre lokaliteten var angitt langs Kvernabekken, sør for Damhaugen og vest for Vasshaugen. Sentrale deler av Kvernabekkdalen er en eneste stor hogstflate med en skogsbilvei gjennom hele området.

Sør for Vasshaugen og inn mot Ellevhaugen/Damhaugen står det imidlertid igjen noe gammelskog, med til dels grovvokst gran. På draget over til Kvernabekken overtar fururabbene. Her står det også en del store furugadder (tørrfuruer). Landskapsmessig er dette en flott og velavgrenset lokalitet, men dessverre er det også her tatt ut noen større graner ved bekken nord for Vasshaugen.

De to lokalitetene som var angitt her har i dag ingen spesiell ornitologisk verdi, ettersom gammelskogen stort sett er hogd ut. Det resterende arealet med gammelskog sør for Vasshaugen har imidlertid kvaliteter som gjør det spesielt egnet som habitat for storfugl og spetter, men trolig også for en rekke andre gammelskogsarter.

3.2.3. Utheim-Leirvika

(UTM: 32 W PS 0947 og 1048)

I alt var det angitt tre mindre avskilte lokaliteter her som ble besøkt den 15.5. Innenfor objektet sør for Storhaugen og ned mot Skjerpsundet ble følgende arter registrert: Gjerdesmett, måltrost, rødstrupe, fuglekonge, gransanger, jernspurv, kråke, bokfink, dompap og korsnebb ubest.

Dessuten ble det i ei tørr avbrekket gran funnet et gammelt reirhull av spett, sannsynligvis av grå- eller grønn-spett. Innenfor lokaliteten vest for Våghøgda og ned mot Leirvika ble det observert: Måltrost, jernspurv, fuglekonge, rødstrupe, gransanger og grønnsisik og dessuten gråtrost, rødvingetrost og bokfink i sumpskogen med mye or inn mot innmarka. Vest for Utheim og langs bekken inn mot Tjæremilhaugen ble følgende artsinventar sett: Storfugl, jerpe, gjerdesmett, fuglekonge, måltrost, samt flere gamle og ferske merker etter tretåspett.

Innenfor den første lokaliteten nord for Leirvika og inn mot Storhaugen er det homogen, til dels grovvokst granskog. Langs bekken som drenerer gjennom området er det likevel litt or, og helt nederst på knausene ned mot fjorden samt et stykke inne på bergrabbene på nordsida av bekken tar furua over. Noen få ospetrær finnes også. Det er drevet noe plukkhogst, både av nyere og eldre dato, innenfor granskogen. Sør for bekken, like før denne munner ut i sundet, er det dessuten ei mindre hogstflate.

Lokaliteten vest for Våghøgda grenser i sør inn mot en skogsbilvei. Arealet med gammel granskog er meget lite, og konsentrert til bekkedraget inn mot Våghøgda, for øvrig er det mest fururabber i området.

Lokaliteten vest for Utheim inneholder en nokså mosaikkpreget skogbestand, der en helt i vest i dag finner ei lita hogstflate før en kommer inn i granskogen. Her er det for ganske lenge siden drevet plukkhogst. Langs bekken er det en del oreinnslag, ellers står det en del løvskog, og da spesielt bjørk, i denne skogbestanden. Løvinnslaget er spesielt stort inn mot berget i sørøst. Inn mot Tjæremilhaugen overtar furua innover på rabbene. Her står det også noen få, relativt små furugadder.

Minst ornitologisk verdi av de tre aktuelle lokaliteten i dette området har arealet inne ved Våghøgda. Størst betydning for gammelskogsartene synes lokaliteten inn mot Tjæremilhaugen å inneha. Flere observasjoner og sportegn viser at jerpe og storfugl må ha en god lokal bestand innenfor dette området, og flere gamle og ferske merker etter tretåspett viser at i alle fall denne spettearten har tilhold her.

3.2.4. Finnmyra-Holimyra (UTM: 32 W PS 0825)

I kantskogen ned mot bekken mellom de to myrområdene ble den 15.5. følgende arter registrert: Jernspurv, gråtrost, måltrost, gransanger, fuglekonge, kråke, bokfink, bjørkefink, grønnsisik, grankorsnebb, dompap. Det ble registrert en del merker etter spett (deriblant av svartspett), og det ble dessuten funnet en gammel spettesmie (flaggspepp).

Lokaliteten består av en relativt homogen granskog med noe få oldertrær nede ved bekken. Det er en del avrenning fra tilgrensende dyrka arealer går gjennom skogravinen, blant annet via noen nye grøfter fra de tilgrensende myrområdene som nå nydyrkes. Noen spor etter gammel plukkhogst finnes også, og på et mindre parti er kantskogen hogd ut. Den resterende kantskogen fungerer likevel som en nyttig kantsone ned mot vassdraget. Den er også en viktig viltbiotop, og noen fuglearter knyttet til gammel skog forekommer fortsatt i området. For hønsefugl synes imidlertid området lite egnet. Samlet synes den ornitologiske verdien av denne lokaliteten å være relativt beskjeden.

3.2.5. Finnvollvatnet-Furudalshøgda (UTM: 32 W NS 9618)

Området ble besøkt den 16.5. i lett til relativt tett snøvær og 0° C. Forholdene medførte at det var liten eller ingen aktivitet på fuglene. Likevel ble inntrykket av at dette er et meget viktig område for storfugl styrket under befaringen. Mange beitespor, samt spor etter spill, ble spesielt funnet i den øvre delen av skogen inn mot Furudalshøgda. For øvrig ble kun heilo hørt inne fra flyene og kjøttmeis sett nede i granskogslia.

Vest og sør for Finnvollvatnet er det fortsatt en sammenhengende skog med urskogspreget. 6700 dekar av dette arealet er planlagt fredet (derav omtrent halvparten er skogkledd), og det inngår som en sentral del i Furudalsprosjektet (Wiseth et al. 1994). En nærmere beskrivelse av området skulle derfor ikke være nødvendig.

Det er også foretatt tidligere fugletakseringer innenfor det foreslåtte vernet arealet (Thingstad 1992, 1993a). Disse avdekket følgende arter: Lirype, storfugl, strandsnipe, ringdue, trepiplerke, gjerdesmett, jernspurv, rødstrupe, rødstjert, måltrost, rødvingetrost, løvsanger, gransanger, fuglekonge, svarthvit fluesnapper, grå fluesnapper, granmeis, toppmeis, svartmeis, bokfink, bjørkefink, grønnsisik og grankorsnebb. I tillegg ble som nevnt kjøttmeis registrert den 16.5.95. Lista inneholder forholdsvis mange hulerugende spurvefuglarter, noe som kan tilskrives god tilgang på reirplasser for denne fuglegruppen innenfor de gamle skogbestandene i området. For øvrig synes området å ha spesielle kvaliteter for storfugl. Den biologiske verdien av denne lokalitet øker også på grunn av at den utgjør en del av et større, relativt lite berørt skogareal, som fortsetter innover mot og opp i Finnvoldalen. Dette medfører at denne lokaliteten er godt egnet som et referanseområde for kystnær granskog.

3.3. Namsos kommune

3.3.1. Høgde 120 sør for Storvatnet (UTM: 32 W PS 1967)

Lite område dominert av fattige furuknauser, der det inngår noen få døde trær (gadd). Under besøket den 20.5. ble kun orrfugl registrert. Lokaliteten synes ikke å inneholde noen spesielle ornitologiske verdier.

3.3.2. Damhaugen sør for Storvatnet (UTM: 32 W PS 1966)

Under befaringen den 20.5. ble kun rødstrupe, løvsanger, kjøttmeis og grønnsisik observert. Gamle spor etter ringing av tretåspett ble dessuten funnet. Nede i Skjerivasselva ble fossefall observert.

På vestsida av Damhaugen ned mot Skjerivasselva er det en glissen furuskog. Innenfor dette området er det en del gamle stubber. Ellers var det en god del stormfelte trær, samt noe stående, dødt virke. På nord- og nordøst-sida av haugen finnes det litt gran, men furua er det dominerende treslaget også her. For øvrig inngår et mindre innslag av løvtrær. Heller ikke denne lokaliteten synes å ha spesielle ornitologiske kvaliteter.

3.3.3. Oldersviksætra ved Tomasvatnet (UTM: 32 W PS 2065)

Her ble følgende arter registrert den 20.5.: Grønnspekk, trepiplerke, rødstrupe, gransanger og bokfink. Dessuten ble det funnet ferske spormerker etter storfugl i snøen, og skit etter jerpe.

Innen denne lokaliteten er det til dels grovvokst granskog, der innslaget av furu øker opp mot fjellet i vest. Ser en bort fra arealene rundt sætervollen er løvskoginnslaget relativt lite, men det finnes stor osp i området. Området synes å være av særlig verdi for spetter og hønsefugler.

3.3.4. Nord for Trappavatnet (UTM: 32 W PS 2266)

Skogen her består hovedsakelig av gran, men det inngår også noen få furuer og løvtrær. Det finnes også noen stubber etter gammel plukkhogst innen denne lokaliteten. Gjerdesmett, rødstrupe, svartrost og gransanger ble observert.

3.3.5. Grønvikdalen (UTM: 32 W PS 2266)

Som for de øvrige objektene innenfor dette området ble Grønvikdalen besøkt den 20.5. På nordsida er det innen den nedre delen av denne bekkedalen tidligere drevet hogst (hogstklasse II i dag). For øvrig er det en relativt grovvokst granskog her, med en god del vindfall og døde stående trær opp langs bekken. Stor osp finnes også.

Det ble funnet en nyslått orrhøne nede ved bekken (etter hønsehauk?), for øvrig ble trepiplerke, gjerdesmett, rødstjert, gransanger, fuglekonge og ravn registrert. På flere av grantrærne var det gamle merker etter spett, og det ble funnet et gammelt spettehull i ei tørrgran.

3.3.6. Generelt om de ornitologiske verdiene innenfor denne delen av fylket

Når det gjelder de aktuelle objektene innen Namsos kommune (se 3.3.1.-3.3.5.) er de alle for små til aleine å kunne ha noen betydelig funksjon når det gjelder å vareta de ornitologiske verdiene i denne delen av fylkets kystnære barskog. Imidlertid ble det innen området Tomastjønn/Skjettvatnet og ned mot Vestgøten, den vestre arma av Røyklibotn, hørt grønnspekk fra tre ulike lokaliteter i løpet av befaringen den 20.5. Tretåspekk ble også sett i området denne dagen. Senere på sommeren ble det også funnet ett hekkende par gråspekk ikke så langt fra dette området. Dette gjør denne delen av Namsos kommune, sammen med tilgrensende arealer innenfor Fosnes kommune, har spesielle kvaliteter for spettefugler med begrenset utbredelse innen landsdelen. Dette tilsier at en bør ta særlige hensyn i forhold til å bevare de gode spettebiotopene i denne delen av fylket (se også figur 1). Innen disse samme skogområdene synes det også å kunne være en brukbar forekomst av hønsefugler. Skogen i Grønvikdalen og Olderviksætra inneholder noen av de kvalitetene som er vesentlig å opprettholde, men de representerer som nevnt for små arealer til aleine å kunne opprettholde levedyktige bestander av gammelskogstilpassete arter i området. Derfor må den videre hogsten i området skje etter en reell flerbruksplan som sikrer flere restbiotoper med gammelskog i området (som f.eks. ved Svarttjønn).

3.4. Fosnes kommune

3.4.1. Nord for Stormyra, Saksen (UTM: 32 W PS 3376)

Dette objektet ble besøkt den 1.9. Skogen er hogd ut i nordøstre del av denne lokaliteten, slik at det kun står igjen noe gammelskog i selve bekkekløfta samt i vestre del av området. En del av trærne har fått avbrotte toppene, trolig på grunn av storm. Gammelskogen består stort sett av homogen granskog. Lokaliteten synes ikke å inneholde ha spesielle ornitologiske kvaliteter.

3.4.2. Bekkedal på sørsida av Sakstjønna (UTM: 32 W PS 3177)

Under besøket av denne lokaliteten den 1.9. ble det funnet en del spor etter spett. Videre ble fuglekonge, granmeis, kjøttmeis og nøtteskrike sett i området.

Innen denne lokaliteten finnes meget grove grantrær nede i bekkedalen, mens det overveiende står furu på rabbene omkring. Det er også noe løvinnslag her, der det blant annet inngår osp. Dette er en typisk velutviklet kontinuitetsskog som har en naturlig avgrensning ned mot vatnet og opp langs bekkedalen som er avskjermet med berg på begge sidene. Lokaliteten synes derfor meget velegnet som et lite referanseområde for kystskog innen denne delen av fylket, der det også forekommer en del gammelskogstilknyttete fuglearter som er med på å komplettere bevaringsverdien.

3.4.3. Sør for Fokktuva (UTM: 32 W PS 3377)

Her er det angitt to mindre lokaliteter som ble befart om kvelden den 31.8. Det ble registrert gjerdessmett, rødstrupe, fuglekonge, granmeis, kråke og grønnsisik, samt noe få eldre hakkemerker etter spett i området.

Dette området på østsida av Sakselva er nokså påvirket av tidligere hogst, og mye av barskogen er følgelig av yngre dato. Det er riktignok noe grovere granskog inne ved Fokktuva, der det for øvrig også er en del furu innover på ryggene. Også langs bekkene innen den sørligste lokaliteten er det partier med eldre grantrær, men også her er det mye småfallen og meget tett granskog. Langs breddene av bekkene står det en del or.

3.5. Overhalla kommune

3.5.1. Flenga (UTM: 33W UM 6057)

Følgende arter ble registrert under befaringen den 21.5.: Jerpe, trepiplerke, gjerdessmett, jernspurv, rødstrupe, svarttrost, rødvingetrost, gransanger, fuglekonge, granmeis, toppmeis, nøtteskrike, bokfink, grønnsisik, grankorsnebb og gulspurv. Dessuten ble det innen dette skogområdet funnet flere ferske spor og skit etter storfugl, gamle ringingsmerker etter tretåspett samt ett ikke bebodd hønsehaukreir.

Langs Flenga og tilrennende bekker er det en typisk ravineskog dominert av gran, men med innslag av or og andre løvtrær. Dette skulle være et klassisk jerpehabitat, og bestanden av denne arten synes fortsatt å være god i dette området. På flatene inn mot dyrkamarka står det også igjen en del skog. Spesielt innen disse flatere partiene er det drevet en del hogst den senere tid, og ved bekken som dreneres fra Flasnesmyran er det helt nylig avvirket en flate. Det er generelt drevet utstrakt plukkhogst innen lokaliteten, løvtrær er felt og tynning av gran er foretatt. Ei høyspentlinje krysser dessuten midt igjennom området.

På tross av disse inngrepene har likevel denne lokaliteten fortsatt betydelige arealer med funksjonelle vilthabitater, der variasjonsbredden og kvalitetene er såpass store at dette representerer et verdifullt objekt i ornitologisk sammenheng.

3.5.2. Grande-Foss

(UTM: 33W UM 5654)

I løpet av besøket den 21.5. ble følgende arter notert: Rødstrupe, gråtrost, måltrost, fuglekonge, granmeis, kjøttmeis, nøtteskrike, bokfink, bjørkefink og gulspurv. Det ble videre funnet spredte hakkemerker etter spett i ei tørrgran og en del maurtuer som var utgravd etter et mønster som indikerte at grønnspetten hadde vært på ferde.

Dette er en relativt homogen, grovvokst granskog. Det er lite med stående og liggende dødt virke, og skogen har et "velpleiet" utseende. Det finnes noen stubber etter eldre plukkhogst, men for øvrig er sentrale deler av området fri for inngrep av nyere dato. I vest grenser imidlertid lokaliteten inn mot en ny stor hogstflate som ligger i tilknytning til skogsveien som kommer opp fra Grande.

3.6. Grong kommune

3.6.1. Gartland nedre

(UTM: 33 W UM 7460)

Denne lokaliteten ble besøkt både den 21.5. (da var området enda stort sett snødekt) og den 5.7. Følgende arter ble observert: Skogsnipe, strandsnipe, gjerdesmett, rødstrupe, rødstjert, svarttrost, rødvingetrost, gransanger, løvsanger, fuglekonge, toppmeis, svartmeis, bokfink og bjørkefink. Videre ble det funnet et høsehaukreir av nyere dato, samt et annet nedrast under ei stor nabogran. Flere steder ble det også funnet spettehull med diameter omtrent 5 cm (etter tretåspett og/eller flaggspett).

Gartland nedre representerer et relativt stort areal, der skoglandskapet er sammensatt, men dominert av til dels meget grovvokst granskog. Langs Gartlandselva er det en del or, og det er en del bjørk i øvre del av lia. Det finnes også en del liggende, døde trær, samt dessuten noen stående "skorsteiner" oppe i denne lia. Noen gamle stubber viser at det tidligere er drevet plukkhogst her, mens det er flere nyere hogstflater på vestsida av elva. Østsida av dalen synes derfor å være av størst faunistisk verdi, der mange gammelskogsarter synes å kunne finne sine habitatkrav oppfylt. Denne vest- og sørvest-vendte lia er bratt, men flater etter hvert over i et landskap bestående av fururabber og fuktskogspartier. Dette øvre partiet skulle være et egnet habitat for storfugl, selv om denne arten ble ikke registrert i forbindelse med de to korte

besøkene i området. For å bevare mangfoldet i dette barskogsområdet er det viktig at denne øvre delen av skogslia blir inkludert innenfor et eventuelt verneområde.

3.6.2. Gartland midtre (UTM: 33 W UM 7461)

Denne lokaliteten ble besøkt samtidig som den forannevnte. Følgende arter ble registrert: Hønehauk, ringdue, rødstrupe, buskskvett, svarttrost, rødvingetrost, gransanger, fuglekonge, bokfink, bjørkefink og grønnsisik. I tillegg ble det funnet en del ringer etter tretåspett på eldre grantrær.

Denne lokaliteten inneholder flere gamle og nye hogstflater, forekomsten av buskskvett er en typisk slik hogstflateeffekt. Dette medfører at den siste resten av homogen gammel granskog kun gjenstår som en smal sektor. For øvrig finnes det også her en smal kantsone med oreskog langs elva. Naboobjektet i sør (Gartland nedre) synes å ha klart større ornitologiske kvaliteter.

3.6.3. Sanddøladalen (UTM: 33 W UM 9851)

Under befaringen av dette objektet den 7.7. ble det registrert: Dvergfalk, orrfugl, storfugl, grønnstilk, strandsnipe, linerle, gjerdesmett, jernspurv, rødstrupe, rødstjert, gråtrost, svarttrost, rødvingetrost, måltrost, munk, løvsanger, gransanger, bokfink, bjørkefink, grønnsisik, gråsisik, grankorsnebb og dompap. Videre ble det funnet merker etter spett på matsøk flere steder, noen av disse merkene i eldre stubber bar preg av å være hogget ut av svartspett relativt nylig. Fra tidligere er det kjent at blant annet fjellvåk og hubro skal ha tilhold i dette området, samt minimum ytterligere 42 arter i følge Furunes (1979) og Thingstad & Nygård (1982). I alt 9 arter knyttet til gammelskog er kjent fra denne lokaliteten (kongeørn, jerpe, storfugl, perleugle, rødstjert, måltrost, fuglekonge, varsler og grankorsnebb), i tillegg forekommer sannsynligvis tretå- og svartspett (jf. merkefunnene). Både artsutvalget fra befaringen og de tidligere registreringene fra området viser at dette er en nokså spesiell barskogslokalitet. Den bratte søreksponte lia som denne lokaliteten ligger innenfor har et meget godt jordsmonn. Dette gir opphav til en frodig vegetasjonen, samtidig som det er et betydelig innslag av varmekjære løvtrær (deriblant alm og hegg) i nedre deler av lia. Dessuten finnes bjørk, rogn, osp og gråor, samtidig som det er flere bergskrenter og bekkedaler innenfor dette langstrakte objektet.

Grantrærne er til dels meget grovvokste, spesielt innen de øvre partiene av lia. Inne på det flatere partiet ovenfor V-dalen inngår også en del furu. Her er det for øvrig også noen myrpartier og småvatn som ytterligere er med på å øke habitatmosaikken i området. Det finnes mindre inngrep også i dette skoglandskapet, spesielt inn mot Berg gård helt vest i området. På de mindre flatene nede der Tverrelva renner ut i Sanddøla er det et mindre hogstfelt samt et plantefelt med tett ung granskog. Det står også igjen en del eldre stubber etter eldre plukkhogst oppe i selve bratthenget. Alt i alt er likevel dette en meget verdifull ornitologisk lokalitet.

4. KORT EVALUERING AV ORNITOLOGISKE KVALITETER

Evalueringen av de aktuelle objektene er gitt under forbehold om svakheter i materialet som er diskutert i avsnitt 2.2. En nærmere forklaringen til de benyttete kriteriene for evalueringen og inndelingen av verneverdi er også gitt her. For nærmere beskrivelser av habitat og registreringer innen hvert aktuelt objekt henvises det til kapitel 3. Her blir det derfor kun gitt en kort oppsummering av begrunnelsen for klassifiseringen av de ulike objektene. Denne bygger kun på registrerte eller forventete ornitologiske kvaliteter knyttet til hvert enkelt objekt.

Flatanger kommune

- Litlstølva (3.1.1) **T
Kort begrunnelse: Grov skog egnet for flere gammelskogsarter, deriblant spetter.
- Stordalen nord for Morkavatnet (3.1.2) **(*)T
Kort begrunnelse: Synes å ha en rik spettefauna, flere gammelskogsarter forekommer. Variert skog.
- Sør for Saghatten (3.1.3) *T
Kort begrunnelse: Lite areal, småfallen skog.
- Sør for Fløvatnet (3.1.4) *(*)T
Kort begrunnelse: Grovvokst granskog, bra område for storfugl og andre arter tilpasset gammel skog.
- Sautjønna (3.1.5) *S
Kort begrunnelse: Ingen spesielle kvaliteter for gammelskogstilknyttete arter.
- Knottvatnet (3.1.6) *(*)T
Kort begrunnelse: Egnet område for hønsefugl, variert skoglandskap.

Namdalseid kommune

- Statlandsdalen (3.2.1) *T
Kort begrunnelse: Sterkt preget av hogst.
- Sørsida av Altvatnet (3.2.2) *(*)T ⁽¹⁾
Kort begrunnelse: Restarealet med gammelskog her har gode kvaliteter fra flere gammelskog til knyttete arter, spesielt for storfugl og spett.
- Utheim-Leirvika (3.2.3) *(*)T ⁽²⁾
Kort begrunnelse: God lokal bestand av jerpe og storfugl. Flere arter knyttet til gammel skog forekommer.
- Finnmyra-Holimyra (3.2.4) *T/S
Kort begrunnelse: En del spettearter forekommer. Smalt, sterkt kulturpåvirket område.
- Finnvollvatnet-Furudalshøgda (3.2.5) ***T/S
Kort begrunnelse: Stort sammenhengende område. Meget godt storfuglhabitat, men også egnet for mange andre arter knyttet til gammel barskog.

Namsos kommune

- Høgde 120 sør for Storvatnet (3.3.1) *T/S
Kort begrunnelse: Stort sett fattige fururabber uten spesielle kvaliteter.
- Damhaugen sør for Storvatnet (3.3.2) *T
Kort begrunnelse: Glissen skog, mye furu, ingen spesielle kvaliteter.
- Oldersviksætra ved Tomasvatnet (3.3.3) *(*)T
Kort begrunnelse: Tildels grovvokst granskog. Bra område for hønsefugl og spetter.
- Nord for Trappavatnet (3.3.4) *T
Kort begrunnelse: Ingen spesielt verdifulle forekomster registrert.

- Grønvikdalen (3.3.5) *(*)T
Kort begrunnelse: Egnet habitat for en del arter knyttet til gammel barskog.

Fosnes kommune

- Nord for Stormyra, Saksen (3.4.1) *T
Kort begrunnelse: Ingen spesielle kvaliteter registrert.
- Bekkedal på sørsida av Sakstjønna (3.4.2) **T
Kort begrunnelse: Meget grov og velavgrenset granskog med kvaliteter for flere gammelskogstil knyttete arter.
- Sør for Fokktuva (3.4.3) *T⁽³⁾
Kort begrunnelse: Sterkt påvirket av tidligere hogster, ingen spesielle kvaliteter registrert.

Overhalla kommune

- Flenga (3.5.1) **(*)S
Kort begrunnelse: Variert ravinelandskap med til dels grov gran. Meget godt jerpehabitat, forekomst av flere gammelskogsarter deriblant hønehauk.
- Grande-Foss (3.5.2) **T
Kort begrunnelse: Homogen, grovvokst granskog med forekomst av flere gammelskogsarter.

Grong kommune

- Gartland nedre (3.6.1) ***T
Kort begrunnelse: Relativt stort areal med variert skoglandskap der grovvokst gran dominerer. Egnet habitat for flere gammelskogsarter, deriblant hønehauk.
- Gartland midtre (3.6.2) *T
Kort begrunnelse: Sterk påvirket av hogst, lite gjenstående areal med egnet habitat for arter tilknyttet gammel skog.
- Sanddøladal (3.6.3) ***S
Kort begrunnelse: Meget rikt område med et variert skoglandskap der grantrærne er til dels meget grovvokste. Mange arter tilknyttet gammelskog forekommer, deriblant kongeørn, jerpe og storfugl.

⁽¹⁾ : Gjelder for lokaliteten sør for Vasshaugen og inn mot Ellevhaugen/Damhaugen

⁽²⁾ : Tre dellokalteter, bare den mot Tjæremilhaugen synes å ha en typisk utforming og en god forekomst av gammelskogsarter, de to øvrige har kun liten ornitologisk interesse

⁽³⁾ : To avskilte lokaliteter

5. LITTERATUR

- Andrén, H. 1994. Effects of habitat fragmentation on bird and mammals in landscapes with different proportions of suitable habitat: a review. - *Oikos* 71: 355-366.
- Andrén, H. Angelstam, P. 1988. Elevated predation rates as an edge effect in habitat islands: experimental evidence. - *Ecology* 69: 544-547.
- Angelstam, P. 1992. Conservation of communities - the importance of edges, surroundings and landscape mosaic structure. s. 9-70 i Hansson, L. (red.) *Ecological principles of nature conservation*. - Elsevier Appl. Sci., London.
- Connor, E.F. & McCoy, E.D. 1979. The statistics and biology of the species-area relationship. - *Am. Nat.* 113: 791-833.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (red.) 1980. *The birds of the western Palearctic*, Vol. II. - Oxford Univ. Press, Oxford.
- Direktoratet for naturforvaltning 1994. *Kystgranskogen i Midt-Norge*. Brosjyre.
- Esseen, P.-A., Ehnström, B., Ericson, L. & Sjöberg, K. 1992. Boreal forest - the focal habitats of Fennoscandia. s. 252-325 i Hansson, L. (red.) *Ecological principles of nature conservation*. - Elsevier Appl. Sci., London.
- Furunes, K.A. 1979. Ornitologiske undersøkelser i Berglia, Nesådalen og Sandålegda, Grong kommune, 1978. - *Trønders natur Suppl.* 1979,1: 1-31.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. *Norsk fugleatlas*. - Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Gaarder, G. 1994. Verdivurdering av boreal regnskog i Midt-Norge. - *Intern Notat*: 1-5.
- Haftorn, S. 1986. *Fuglekongen - vår minste fugl*. - NKS-Forlaget.
- Haila, Y. 1981. Land birds on northern islands: a sampling metaphor for insular colonization. - *Oikos* 41: 334-351.
- Haila, Y. 1990. Toward an ecological definition of an island: a north-west European perspective. - *J. Biogeogr.* 17: 561-568.
- Haila, Y. 1993. Land birds on northern islands: a sampling metaphor for insular colonization. - *Oikos* 41: 334-351.
- Hansson, L., Söderström, L. & Solbreck, C. 1992. The ecology of dispersal in relation to conservation. S. 162-200 i Hansson, L. (red.) *Ecological principles of nature conservation*. - Elsevier Appl. Sci., London.
- Hogstad, O. 1987. Social rank in winter flocks of Willow Tits *Parus montanus*. - *Ibis* 129: 1-9.
- Sandström, U. 1991. Enchanged predation rates on cavity bird nests at deciduous forest edges. - *Ornis Fennica* 68: 93-98.
- Stortingsmelding nr. 40 1994-95. *Opptopping av barskogsvernet fram mot år 2000*. - Miljøverndep.
- Thingstad, P.G. 1992. *Konsekvenser for det nordboreale fuglesamfunnet av ulike driftsformer i skogbruket. Status etter ett års takseringer i Furudalsområdet, Nord-Fosen*. - Vitenskapsmuseet, *Notat Zool. avd.* 1992,10: 1-25.
- Thingstad, P.G. 1993a. *Nordboreale fuglesamfunnet og konsekvenser av hogst. Oppfølgende takseringer i Furudalen og Nordli 1993*. - Vitenskapsmuseet, *Notat Zool. avd.* 1993,10: 1-31 + vedlegg.
- Thingstad, P.G. 1993b. *Ivaretar dagens skogbruk hensynet til biodiversitet?* - s. 67-81 i Hansen, S., Lind, E. & Sætre, O.J. (red.). *Nordisk konferanse om bærekraftig forvaltning av skog*. Trondheim 27-30. april 1993. UNIT, SMU. Meddelelse nr. 5/93.
- Thingstad, P.G. & Nygård, T. 1982. *Ornitologiske undersøkelser i Sanddøla- og Luruvassdragene 1981 og 1982*. - K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1982, 6: 1-112.

- Virkkala, R. 1990. Effects of forestry on bird in a changing north-boreal coniferous landscape. - PhD thesis, Univ. of Helsinki.
- Virkkala, R. 1991. Population trends of forest birds in a Finnish Lapland landscape of large habitat blocks: Consequences of stochastic environmental variation or regional habitat alteration? - *Biol. Conserv.* 56: 223-240.
- Widén, P. 1989. The hunting habitats og Goshawks *Accipiter gentilis* in boreal forests of central Sweden. - *Ibis* 131: 205-213.
- Wilcove, D.S. & Robinson, S.K. 1990. The impact of forest fragmentation on bird communities in Eastern North America. s. 319-331 i Keast, A. (red.) *Biogeograph and ecology of forest bird communities.* - SPB Acad. Publ., Haag.
- Wiseth, B., Svanøe-Hafstad, T. & Fjone, O. 1994. Furudalsprosjektet. Flersidig skogbruk på statens grunn i Nord-Trøndelag. - Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Miljøvernavd./Stat-skog Nord-Trøndelag. Rapp. 1994,8: 1-61 + vedlegg.

VEDLEGG 1

Liste over fuglearter med preferanse for gammel mellom- og nordboreal barskog i Norge.
T = "Taigaart" med kun østlig/nordlig utbredelse i landet vårt.

Lappfiskand T	Rødstjert
Fiskeørn	Måltrost
Hønehauk	Fuglekonge
Kongeørn	Lappmeis T
Jerpe	Toppmeis
Storfugl	Svartmeis
Skogsnipe	Trekryper
Perleugle	Varsler
Haukugle	Lavskrike
Slagugle T	Konglebit T
Lappugle T	Grankorsnebb
Svartspett	Furukorsnebb
Tretåspett	Båndkorsnebb T
Sidensvans T	Vierspurv T

VEDLEGG 2

Liste over arter innen mellom- og nordboreal barskog i Norge som er mindre restriktivt knyttet til gammelskog.

Spurvehauk	Gjerdsmett
Dvergfalk	Jernspurv
Orrfugl	Rødstrupe
Rugde	Svarttrost
Ringdue	Rødvingetrost
Hubro	Gransanger
Hornugle	Gråfluesnapper
Vendehals	Granmeis
Gråspett	Nøtteskrike
Flaggspett	Bjørkefink
Dvergspett	Grønnsisik
Trepplerke	Dompap
	Sivspurv

Hittil utkommet i samme serie:

- 1989-1: Thingstad, P.G., Arnekleiv, J.V. & Jensen, J.W. Zoologiske befaringer av aktuelle ilandføringssteder for gass i Midt-Norge.
- 1989-2: Thingstad, P.G. Kraftledning/fugl-problematikk i Grunnfjorden naturreservat, Øksnes kommune, Nordland.
- 1989-3: Thingstad, P.G. Konsekvenser for marint tilknyttete fuglearter ved eventuell utfylling av Levangersundet.
- 1990-1: Thingstad, P.G. Oversikt over fuglefaunaen og de ornitologiske verneinteressene i trønderske Verneplan IV-vassdrag.
- 1990-2: Thingstad, P.G. & Dahl, E. Ornitologiske befaringer i aktuelle verneplan IV-vassdrag i Troms sommeren 1989.
- 1990-3: Thingstad, P.G. & Frengen, O. Kvalitative og kvantitative ornitologiske observasjoner fra Tautra.
- 1990-4: Bangjord, G. & Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i aktuelle verneplan IV-vassdrag i Finnmark.
- 1991-1: Thingstad, P.G. Nerskogmagasinets effekter på tilgrensende fuglepopulasjoner. Sammendrag av prosjektarbeidet 1989-90.
- 1991-2: Thingstad, P.G. Konsekvenser for det nordboreale fuglesamfunnet av ulike driftsformer i skogbruket. Erfaringer fra et pilotprosjekt i Lierne 1989/91.
- 1992-1: Tømmeraas, P.J. Konsekvensundersøkelser på rovfugl og kråkefugl i Alta-Kautokeino- og Reisavassdragene. Årsrapport 1991.
- 1992-2: Berg, O.K. & Berg, M. Forsøk for å bedre oppgangen i fisketrappen ved Løpet kraftstasjon, Rena.
- 1992-3: Koksvik, J.I. Ørreten i Innerdalsvatnet i perioden 1982-1989.
- 1992-4: Winge, K. & Koksvik, J.I. Undersøkelser av bunnfauna og fisk i forbindelse med flytting av elveleiet i Gaula ved Støren i Sør-Trøndelag.
- 1992-5: Arnekleiv, J.V. Fiskeribiologiske referanseundersøkelser i Stjørdalselva 1990-91 i forbindelse med bygging av Meråker kraftverk.
- 1992-6: Kraabøl, M. & Arnekleiv, J.V. Gytevandring til Hunderørret. Status for prosjektarbeidet 1991.
- 1992-7: Koksvik, J.I. & Arnekleiv, J.V. Verneplan IV. Ferskvannsbiologiske data fra et utvalg vassdrag i Troms og Finnmark.
- 1992-8: Thingstad, P.G. Ornitologiske konsekvensundersøkelser i Beiardalen i forbindelse med Stor-Glomfjordutbyggingen. Status etter to år med forundersøkelse.
- 1992-9: Dolmen, D. Herptilreservat Rindalsåsene. Forslag til verneområde for amfibier og reptiler.
- 1992-10: Thingstad, P.G. Konsekvenser for det nordboreale fuglesamfunnet av ulike driftsformer i skogbruket. Status etter ett års takseringer i Furudalsområdet, Nord-Fosen.
- 1993-1: Tømmeraas, P.J. Konsekvensundersøkelser på rovfugl og kråkefugl i Alta-Kautokeino- og Reisavassdragene. Årsrapport 1992.
- 1993-2: Bongard, T. & Arnekleiv, J.V. Bunndyrundersøkelser i Hotranvassdraget og Årgårdsvassdraget, Nord-Trøndelag.
- 1993-3: Arnekleiv, J.V. Ferskvannsbiologiske undersøkelser i Hustadvassdraget, Møre og Romsdal 1992, med konsekvensvurdering av økt vannuttak.

- 1993-4: Dolmen, D. Herptilreservat Geitaknottheiane. Forslag til verneområde for amfibier og reptiler.
- 1993-5: Kraabøl, M. & Arnekleiv, J.V. Telemetristudier over Gausaørretens vandringer i Lågen og Gausa. Status for prosjektarbeidet 1992.
- 1993-6: Winge, K. & Koksvik, J.I. Bestandsparametre hos ørret i et reguleringsmagasin og et tilknyttet terskelbasseng.
- 1993-7: Dahl, E., Hjelmseth, W. & Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i verneplan I/II-vassdrag i Troms og Finnmark sommeren 1992.
- 1993-8: Dolmen, D. Herptilområde Kviteseidhøgden. En dokumentasjon av verneverdiene mht. amfibier og reptiler.
- 1993-9: Bongard, T. & Rønning, L. Flate- og volumberegninger av elvebunn som metode for å beskrive bunndyrhabitat.
- 1993-10: Thingstad, P.G. Nordboreale fuglesamfunn og konsekvenser av hogst. Oppfølgende takseringer i Furudalen og Nordli 1993.
- 1993-11: Thingstad, P.G. Ornitologiske forundersøkelser i forbindelse med sikringsarbeider mot erosjon og ras i Gråelva, Stjørdal kommune.
- 1993-12: Dolmen, D., Olsvik, H. & Tallaksrud, P. Statusrapport om øyestikkere i Kopstadelva med omgivelser 1993. Konsekvensutredning mht. inngrep og råd om skjøtselstiltak for truede og sjeldne arter.
- 1993-13: Dolmen, D. Statusrapport om amfibier i Inderøy kommune 1993. Registreringer og råd om skjøtselstiltak.
- 1993-14: Strømgren, T. & Hokstad, S. RV 65 Skaun kommune, kartlegging og beskrivelse av de marinbiologiske forhold i Buvikfjæra.
- 1994-1: Arnekleiv, J.V. Fisk og bunndyr i Skauga 1985-1990.
- 1994-2: Koksvik, J.I. Undersøkelser av gelekreps (*Holopedium gibberum*) i Jonsvatn i forbindelse med planer om nytt inntak for drikkevannsforsyningen til Trondheim.
- 1994-3: Winge, K. & Arnekleiv, J.V. Fiskeribiologiske undersøkelser i Falningsjøen 1990.
- 1994-4: Arnekleiv, J.V. Fiskebestandene i Håen, Sør-Trøndelag 1991.
- 1995-1: Thingstad, P.G. & Vie, G. Fugl som indikatorgruppe for miljøriktig utvikling av kulturlandskapet. Et forstudie av fuglefaunaen ved Mære Landbrukshøgskole.
- 1995-2: Thingstad, P.G. & Husby, M. Halsøen våtmarksområde og konsekvenser av ny E6-trasé.
- 1995-3: Thingstad, P.G. Ny bru over Ullasundet. Mulige konsekvenser for vannfugl.
- 1995-4: Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i norsk-russiske Pasvik naturreservat. Med forslag til oppfølgende overvåkinger av vannfuglbestanden i Fjærvannområdet.
- 1995-5: Thingstad, P.G. Statusrapport fra de pågående vannfuglregistreringer i Figgaoaset - foreløpig konsekvensvurdering av ny utfylling og ny veitrasé.
- 1995-6: Hokstad, S., Strømgren, T. & Thingstad, P.G. Undersøkelser av bunnfaunaen i Tautrasvaet 1995. Mulige konsekvenser for vannfugl av endrete næringsbetingelser.
- 1996-1: Arnekleiv, J.V., Rønning, L. & Rikstad, A. Prosjektet "Bestand og beskatning av laks i Stjørdalselva". Rapport fra et pilotprosjekt i 1995.
- 1996-2: Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer innen noen nordtrønderske kystskogslokaliteter våren/sommeren 1995.

